

Informatiebericht SUA

Van	IND / SUA
Auteur(s)	10.2.e
Telefoonnummer	10.2.e
Nummer & Titel	IB 2020/52 Beoordeling veilig derde land - Iran
Kenmerk (digijust)	2885186
Hoofdtak	Asiel
Informind Thema	Vw 30a. Niet ontvankelijk / Vw 30a.1c Veilig Derde land / Vw 30a.1c Informatie voor uitvoering
Relatie met	IB 2018/36 Beoordelen veilige derde landen in de asielprocedure / Factsheet Iran Informatie ter beoordeling van 'veilig derde land'
Geldig vanaf	10-04-2020
Geldig tot en met	10-10-2023

1. Aanleiding

Dit informatiebericht gaat over de beoordeling van Iran als veilig derde land.

Zie voor algemene informatie aangaande de toepassing van 'Veilig derde land' Informatiebericht nummer 2018/36.

2. Inhoud/Toelichting

Voor elk land dat als veilig derde land wordt aangemerkt zal in ieder geval een algemene beoordeling moeten worden gegeven waar het gaat om de mogelijkheid om asiel aan te vragen, de vraag of er gedwongen terugkeer naar het land van herkomst van asielzoekers en erkende vluchtelingen plaats vindt en de behandeling van asielzoekers en erkende vluchtelingen in het betreffende derde land. Hiervoor is goede landeninformatie nodig. Voor Iran heeft TOELT op 18 februari 2020 een factsheet gepubliceerd die de basis vormt voor de onderstaande beoordeling.

Op basis hiervan heeft een beoordeling plaats gevonden van de vraag of Iran in het algemeen als veilig derde land kan worden aangemerkt voor asielzoekers en vluchtelingen afkomstig uit andere landen.

Beoordeling van Iran als veilig derde land:

Iran is partij bij het Vluchtelingenverdrag en het Internationaal verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten en heeft daarnaast het Antifolterverdrag wel ondertekend, echter niet bekrachtigd. Het is niet bekend of Iran het verbod op refoulement in nationale wetgeving of lagere regelgeving heeft opgenomen. In praktijk is niet duidelijk of Iran het non-refoulement principe geschonden heeft door de afgelopen jaren Afghanen gedwongen uit te zetten. Over (gedwongen) uitzettingen, terugkeer vanuit Iran naar het land van herkomst van andere groepen dan Afghanen of het weigeren van buitenlanders aan de grens is geen informatie bekend.¹ Ook over gedwongen uitzettingen van Gülenisten is geen informatie bekend.²

¹ De grenzen van Iran zijn vanwege het veelal bergachtige gebied ook niet volledig door de Iraanse autoriteiten te controleren.

² Voor meer informatie over Gülenisten kan contact worden opgenomen met TOELT.

Er is onduidelijkheid over of Iran een nationale asielpcedure kent. Waar uit het rapport van de U.S. Department of State in 2018 blijkt dat de Iraanse autoriteiten een systeem hebben om een asielsstatus te verlenen maar waarvan niet bekend is hoe is hoe dit wordt gedaan, lijkt uit informatie van de British & Irish Agencies Afghanistan Group en European Network of NGO's te blijken dat Iran geen asielsysteem heeft waarmee Afghanen asiels kunnen aanvragen. Anderzijds blijkt uit het rapport van de U.S. Department of State uit 2018 dat voor Irakezen en Afghanen die onder het 'Amayesh'-systeem vallen in praktijk wel bescherming mogelijk is en Iran hen al jarenlang bescherming biedt. Afghanen en Irakezen die onder dit Amayesh-systeem vallen kunnen een Amayesh-kaart verkrijgen, worden beschermd en kunnen daarmee overige voorzieningen zoals gezondheidszorg verkrijgen. Voor overige groepen lijkt er weinig te zijn geregeld voor wat betreft beschermingsmogelijkheden en eventuele voorzieningen. UNHCR is actief in Iran en speelt een belangrijke rol bij het ondersteunen van vluchtelingen in Iran, met name bij het helpen van Afghanen in Iran en werkt daarnaast samen met de Iraanse autoriteiten. UNHCR lijkt echter geen asielrechtelijke of fysieke bescherming te kunnen bieden in Iran.

Positie en rechten van Afghanen in Iran

In Iran verblijven veel Afghaanse vluchtelingen die zijn geregistreerd, hieronder vallen ook personen die in Iran zijn geboren en getogen. Daarnaast komen er veel (ook ongeregistreerde) Afghanen binnen in Iran en zijn er ook Afghanen die legaal verblijf hebben op grond van Iraanse visa. Afghanen die in Iran zijn geregistreerd als vluchteling beschikken over een door de Iraanse autoriteiten verstrekte Amayesh-kaart, welke doorgaans (ruim) een jaar geldig is en regelmatig vernieuwd wordt door de autoriteiten. Sinds 2017 zijn de Iraanse autoriteiten Afghanen meer gaan registreren. Met deze registratie kunnen personen tijdelijke bescherming verkrijgen en beschermd worden tegen uitzetting, totdat zij in het bezit zijn gesteld van een verblijfsdocument. Door economische problemen in Iran hebben met name ongedocumenteerde Afghanen tijdelijk Iran verlaten, maar verbeterde de situatie anderzijds voor enkele Afghanen door deze registratie. Alle Afghanen – geregistreerd of ongeregistreerd – hebben in Iran sinds 2015 recht op onderwijs, hoewel het in praktijk voor ongedocumenteerde Afghaanse kinderen moeilijk blijkt om toegelaten te worden tot een officiële school. Afghanen hebben tevens toegang tot basisgezondheidszorg en op grond van het Universal Public Health Insurance-programma, hebben zowel Afghaanse als Iraakse vluchtelingen recht op dezelfde gezondheidszorg als Iraniërs. Volgens openbare bronnen woont een zeer beperkt percentage Afghanen in Iran in een kamp van de overheidsorganisatie BAFIA (3%) en verblijft het overgrote merendeel van de Afghanen (97%) in stedelijk gebied. Volgens een openbare bron werken veel Afghanen onder illegale omstandigheden omdat zij geen werkvergunning bezitten en krijgen lagere lonen dan Iraniërs. Afghanen met een Amayesh-kaart mogen in principe werken, maar met beperkingen: vrouwen die aan het hoofd staan van een huishouding bestaande uit vluchtelingen en mannen tussen de 18 en 60 jaar mogen werkzaam zijn in enkele nauw omschreven beroepen. Verder volgt uit een bron dat de levensomstandigheden van Afghanen in Iran niet goed zijn, daar zij veel sociale problemen hebben, ongedocumenteerd zijn en vatbaar zijn voor uitbuiting en mishandeling en kampen met drugsproblematiek. Daarnaast volgt uit deze bron dat personen die in Iran vastgezet worden om te worden gedeporteerd slecht behandeld worden.

Conclusie

Gezien het feit dat er onduidelijkheid en weinig transparantie bestaat over de asielpcedure in Iran, er weinig informatie is over voorzieningen voor asielszoekers en vluchtelingen in Iran en daarnaast buitenlanders (waaronder Afghaanse

statushouders) in Iran gedwongen zijn/worden uitgezet naar hun land van herkomst - waarover niet voldoende informatie bekend is zodat niet kan worden uitgesloten dat Iran het non-refoulement principe schendt - kan Iran in zijn algemeenheid niet worden aangemerkt als veilig derde land.

3. Afstemming

Dit bericht is afgestemd met JZ en DMB.